

KALAALLISUT (DANSK LÆNGERE NEDE)

Asakka Peqqissaasut Kattuffiat kiisalu Kalaallit Nunaanni tamani suleqatit

Eqqarsaatigilluareerlugu aammalu maniguullunga aalajangerpunga Peqqissaasut Kattuffianni siulittaasussatut qinersinermi 2025-mi qinigassanngortinniarlunga.

Siunertaqarpunga ersarissumik: Kalaallit Nunaanni peqqissaasut (atorfeqavissut kiisalu vikarit) ataatsimoorluta suleqatigiinnerput nukittorsarniarlugu. Tamatuma saniatigut, peqqissaanermik sulialinnut tamanut pitsaanerusunik atugassaqtitsineq aallukkusuppara.

Ukiorpassuanngortuni napparsimmavinni kiisalu kommunini atorfinivitsiniarneq unammillernarsimavoq. Tamanna peqqissaanermik sullissinermi pitsaassutsimut pingaaruteqarpoq. Unammillernartut ilaatigut akissarsianik aammalu atorfinitsitsinermi atugassarititaasunik peqquteqarput, kisianni aamma isumaqarpunga piffissanngortoq ataatsimoorluta eqqarsaatigiinnissatsinnut, qanoq ililluta sulineq pitsaanerusumik ingerlanneqarsinnaanersoq, una siunertaralugu peqqissaasut amerlanerit ataavartumik atorfinittarnissaat qulakkeerniarlugu.

Ataavartumik atorfeqartitsiniarneq aqutsisut kisimiillutik akisussaaffiginngilaat. PK-mi siulittaasunngussaguma sulissutigissavara ataatsimoorluta oqaloqatigiittarnissarput – qanoq ililluta peqqissaasutut sulineq kajuminnarnerulersissinnaanerlugu. Kattuffittut sulinermi pitsanngorsaanissamut peqataassaagut – taamaalilluta anguniassavarput napparsimasut innuttaasullu pitsaanerpaamik peqqissarneqarsinnaanissaat.

Kalaallit Nunaanni peqqissaanermik suliallitut pingaartippara kulturitsinnik eriaGINNINEQ aammalu ataavartitsineq. Napparsimasut napparsimaveqarfitsinni aammalu kommunitisinni sullinneqarnerminni angerlarsimasutut misigissapput.

Nunanit allaniit sulisoqarsinnaanerup periarfissinneqarnissaa pillugu allannguinerit eqqarsaatigalugit – Naalakkersuisoq Bentiaraq Ottosen aammalu Ministeri Kaare Dybvad Bek isumaqatigiissuteqaqqammerput. Tamanna nuannerpoq – kisianni aamma kulturitsinnik eriaGINNINISSAMUT pisariaqartitsineq sakkortusivoq. Napparsimasut angerlarsimanningsutut misiginissaat pinngitsoortinneqartariaqarpoq – tamanna ullumikkut pisareerpoq, kisianni angerlarsimanningsutut misigisarnerup sakkortunerulernissaa pinngitsoortinniartariaqarparput.

Isumaqatigiissut taanna peqqinnissamut sullissinermi sulisut amerlanerulernissaannut neriunaateqalersitsivoq, aammalu peqqinnissamut ataatsimiititaliarsuup 2023-mi isumaliutissiissutaanut naapertuuppoq. Tassani oqaatigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarsimasut kisimiillutik sulisoqarnermut pisariaqartitsineq nammassinnaanngikkaat. Kisianni aamma apeqqusertariaqarparput. Nunarsuarmi tamani peqqissaasut amigaataapput. WHO-p oqaatigaa peqqissaasut sullissinermi pitsaassutsimut pingaaruteqarluinnartut. Taamaattumik pingaaruteqarpoq nunatsinni najugaqartunik peqqissaasutut ilinniarsimasunik amerlanerpaanik ilinniartitsinissaq aammalu ilinniaqqittitsinissaq.

Uanga ilinniartitaaneq aammalu piginnaasanik ineriartortitsineq uummateqarfigerujusuarpara. Peqqissaasutut ilinniartitaaneq naleqqunnerusariaqarpoq – tamatumani aamma tunngaviumik ilinniakkat ilaapput (soorlu assistentit). Peqqissaasutut piginnaasagut atorlugit ilinniartitaanermi pissutsit ullumikkut atuuttut allanngortissinnaavagut. PK-mi siulittaasunnugussaguma sulissutigissavara tamatumunnga naleqquttunik atugassaqartitsinissaq – ilinniartitsinermi aammalu napparsimmaviit/kommuunit iluanni.

Kinaavunga?

Navarana Johansen-mik ateqarpunga, ukioq manna 40-liissuunga. 2012-mi peqqissaasunngorpunga, DIH-mi medicinsk afdelingimi ukiuni 5,5-ni sulivunga. 2014-mi klinisk vejlederinngorpunga, tassanilu peqqissaasunngornianik ilinniartitsinermi peqataasinnaanera nuannaarutigisimallugu.

Peqqissaasunngorama ukiut marluk affarlu immikkoortortami sulivunga peqqissaasut ataavartumik sulisorineqartut akornanni. Tassani piginnaasakka tunngavilerneqarput qujamasuutigeqisannik. Kingorna ukiut pingasut vikariinnangajaat akornanni sulivunga (qujanaq aamma taakkununga), kisianni unammillernarnera sakkortusimaqaaq, taamaattumik unitsittariaqarsimavara.

Kingornalu peqqinnissamut sullissinermi sulisut amerlanerulernissaat uummateqarfigilerpara. Ukiuni arfinilinnik sinneqartuni ilinniartitsisutut aammalu ilinniartitaanerup iluani aqutsisutut sulivunga. 2023-mi Aalborgimut nuuppunga, kandidatitut ilinniarniartorlunga. Juuni 2025-mi kandidatitut ilinniagara naammasivara (kandidat i læring og forandringsprocesser).

Marlunnik qitornaqarpunga – 19-inik aammalu 16-inik ukiulinnik. Suloraqqami Qinngutsinni Nuummi najugaqarpugut. Sulinngiffinni sukujunnik sanalunneq soqutigisaraara. Ingammik assassorneq. Nuersaanerniit kalaallisuuliornernut. Inunnguutsinnik pilersitsineq soqutigisarivara.

Siulittaasunngussaguma ilisimavara ilikkagassarpassuaqarlunga. Kisianni sapiissuseqarpunga, kajumissuseqarpunga aammalu ilikkajasuullunga – aammalu sapinngisara tamaat atorlugu sulissutigissavara peqqissaasut sulinerminni atugassarititai pitsanngorsarneqassasut.

Neriullunga qinersisorissallutit, Navarana.

DANSK

Kære Peqqissaasut Kattuffiat og kolleger over hele Grønland

Efter grundige overvejelser og med stor ydmyghed stiller jeg mig hermed til rådighed som kandidat til forpersonsvalget 2025 i Peqqissaasut Kattuffiat.

Jeg stiller op med et klart formål: at samle sygeplejersker i hele Grønland (fastansatte som vikarer) for at styrke vores faglige fællesskab. Samtidig ønsker jeg at arbejde for bedre rammer og vilkår for alle sygeplejersker i landet.

I mange år har vi stået over for store udfordringer med rekruttering og fastholdelse af sygeplejefagligt personale – både på sygehusene og i kommunerne. Det har stor betydning for kvaliteten af pleje og behandling af vores patienter og borgere. Fastholdelsesudfordringerne skyldes blandt andet ydre forhold som løn og ansættelsesvilkår, men jeg mener også, at vi i vores faglige fællesskab skal italesætte idéer til, hvordan vi kan forbedre arbejdslivet, så flere har lyst til at blive og være fastansatte.

Fastholdelse af personale er ikke udelukkende et ledelsesmæssigt ansvar. Som forperson for PK vil jeg arbejde for at skabe rum, hvor vi sammen kan drøfte, hvordan vi gør arbejdet som fastansat sygeplejerske i Grønland mere attraktivt. Som organisation skal vi bidrage til et bedre arbejdsliv, så vores patienter og borgere får sygepleje af højeste kvalitet.

Som grønlandsk sygeplejerske i et sundhedsvæsen med stort personaleflow er det vigtigt for mig, at vores grønlandske kultur bevares og dyrkes. Patienterne skal føle sig hjemme, når de er syge og har behov for pleje og behandling – både i sundhedsvæsenet og i kommunerne.

Dette fokus er særligt vigtigt i lyset af den seneste udvikling på udlændingeområdet, hvor Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked, Indenrigsanliggender og Miljø, Bentiarq Ottosen, og Udlændinge- og Integrationsminister Kaare Dybvad Bek har ændret praksis for opholdsberegning ved brancheskift til sundhedssektoren. Det åbner op for tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft, hvilket er glædeligt. Men det gør det også nødvendigt at fastholde og dyrke den grønlandske kultur, så vores patienter ikke føler sig fremmedgjorte i deres sygdomsforløb. Det sker allerede i dag – og det må ikke ske i endnu højere grad.

Aftalen mellem Naalakkersuisoq Bentiarq Ottosen og Minister Kaare Dybvad Bek giver håb om flere kolleger og stemmer overens med sundhedskommissionens udtalelser i deres betænkning fra 2023. Her fremgår det, at sundhedsvæsenets behov for kompetent arbejdskraft, givet den nuværende uddannelsesadfærd, ikke kan dækkes af uddannede fra Grønland alene. Men vi skal også være kritiske. Der er global mangel på sygeplejersker. WHO har understreget, at sygeplejersker er afgørende for kvaliteten af pleje og behandling. Derfor er det vigtigt, at vi uddanner og videreuddanner så mange fastboende sygeplejersker som muligt.

Jeg brænder for uddannelse og kompetenceudvikling. Der er behov for en mere fleksibel sygeplejerskeuddannelse – og det gælder alle sundhedsfaglige uddannelser, inklusiv de erhvervsfaglige grunduddannelser. Vi skal bruge vores faglighed til at påvirke og ændre den nuværende uddannelsesadfærd. Som forperson for PK vil jeg kæmpe for rammer, der understøtter dette – både på uddannelsesstederne og i klinikken.

Hvem er jeg?

Mit navn er Navarana Johansen, og jeg fylder 40 år i år. Jeg blev uddannet sygeplejerske i 2012 og arbejdede i 5,5 år på DIH, medicinsk afdeling. I 2014 blev jeg klinisk vejleder og har haft stor glæde af at bidrage til uddannelse af sygeplejersker.

De første 2,5 år efter endt uddannelse arbejdede jeg på en afdeling med udelukkende fastansatte sygeplejersker. De gav mig mit faglige fundament, som jeg er dybt taknemmelig for. Senere

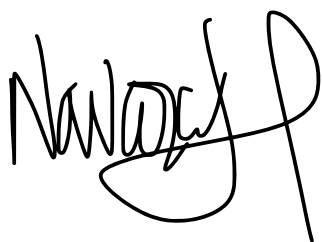
arbejdede jeg i tre år næsten udelukkende med vikarer (tak til dem også), men presset blev for stort, og jeg måtte give slip.

Derefter satte jeg al min energi ind på at uddanne sundhedsfagligt personale – i håb om at bidrage til flere personaler i sundhedsvæsenet. I 6,5 år arbejdede jeg som underviser og leder, før jeg flyttede til Aalborg for at tage en kandidatuddannelse. I juni 2025 færdiggjorde jeg min kandidat i læring og forandringsprocesser.

Privat er jeg mor til to piger på 19 og snart 16 år. Vi bor i dejlige Suloraq, Qinngorput, Nuuk. Meget af min fritid går med kreativt arbejde – især håndarbejde, alt fra strik til kalaallisuut. Jeg kan også kaste mig over andre projekter, som da jeg byggede mine børns sandkasse i vores hytte i fjorden. Jeg har en medfødt skabertrang.

Jeg ved, at jeg har meget at lære, hvis jeg bliver valgt som forperson. Men jeg er modig, villig og lærenem – og jeg vil gøre alt, hvad jeg kan for at forbedre sygeplejerskers vilkår i Grønland.

I håb om at få din stemme, Navarana.

A handwritten signature in black ink, appearing to be the name 'Navarana' written in a stylized, cursive script.